

Inhoud

Inleiding	11
Eindnoot	14
Deel I. Enkele basisbegrippen en basisinzichten	15
Hoofdstuk 1. Moraal en ethiek	15
Hoofdstuk 2. Waarden, normen en deugden als bouwstenen	17
Hoofdstuk 3. Plicht, gevolg, deugd en zorg als grote benaderingen	20
Eindnoten	23
Deel II. Verdiensten en beperkingen van de deontologie	25
Hoofdstuk 1. Deontologie als essentiële waarborg	25
Hoofdstuk 2. Beroepsethiek omvat meer dan deontologie	25
Hoofdstuk 3. Deontologie opent de poort naar iets groters	28
Eindnoten	32
Deel III. Een ethiek van zelfontwikkeling	35
Hoofdstuk 1. De deugdethiek als inspiratiebron	35
Hoofdstuk 2. Een positief mensbeeld	38
Hoofdstuk 3. Mogelijkheden en bedreigingen voor de ontwikkeling van menselijke kwaliteiten	43
Hoofdstuk 4. Geen volledige scheiding tussen persoonlijke moraal en beroepsmoraal	44
Eindnoten	46

Deel IV. Waarom kiezen voor een ethiek van zelfontwikkeling?	51
Hoofdstuk 1. Het verschil maken	51
Hoofdstuk 2. Aansluiten op veranderingen in de juridische wereld	54
Hoofdstuk 3. Meer geluk en zingeving	62
Hoofdstuk 4. Ethiek thematiseren en een taal geven	63
Eindnoten	65
Deel V. Een aantal menselijke kwaliteiten (wie kunnen we zijn?)	69
Hoofdstuk 1. Kwaliteiten zijn eeuwenoud en talrijk	69
Hoofdstuk 2. Rechtvaardigheid	71
§1. De familierechter die een verblijfsregeling moet toepassen	71
§2. Naar een verbreding en verdieping van de notie rechtvaardigheid	72
§3. Rechtvaardigheid is gebonden aan positie en rol	76
Hoofdstuk 3. Matigheid	77
§1. De politieofficier die een verdachte ondervraagt	77
§2. Wat is matigheid?	77
§3. Invulling matigheid hangt af van ingenomen positie en rol	80
Hoofdstuk 4. Moed	83
§1. De bedrijfsjurist die een contract moet sluiten	83
§2. Wat is moed?	84
§3. Invulling moed hangt af van positie en rol	85
Hoofdstuk 5. (Praktische) wijsheid	88
§1. De rechter, de verblijfsregeling en de vakantie	88
§2. Praktische wijsheid in het algemeen	88
§3. Waarnemen en inschatten van de situatie	90
§4. Oordelen	96
§5. Een samenspel van ratio en gevoel	99
§6. Het aanvoelen en de intuïtie als de eerste stap	101
§7. Ervaring en argumentatie als aanvulling	103
Hoofdstuk 6. Respect	105
§1. Beleidsmakers respecteren gedetineerden	105
§2. Wat is respect?	105
Hoofdstuk 7. Dienstbaarheid	108
§1. De notaris en het opstellen van erfovereenkomsten	108
§2. Wat is dienstbaarheid?	110
Hoofdstuk 8. Aandacht	111
§1. De luisterende familierechtadvocate	111

§2. Wat is aandacht?	112
Hoofdstuk 9. Integriteit	114
§1. De integere omgevingsambtenaar	114
§2. Wat is integriteit?	115
Hoofdstuk 10. Zorgzaamheid	118
§1. De strafrechter en het vluchtmisdrijf	118
§2. Wat is zorgzaamheid?	119
§3. Conflict tussen rechtenethiek en zorgethiek	123
Hoofdstuk 11. Mededogen en altruïsme	124
§1. De gerechtsdeurwaarder en de schuldenaar	124
§2. Wat is mededogen, wat is altruïsme?	125
Hoofdstuk 12. Nog enkele andere kwaliteiten	130
Eindnoten	134
Deel VI. Sleutels om goed te doen (wat kunnen we doen?)	143
Hoofdstuk 1. Handelen binnen juridische en wetenschappelijke grenzen	143
Hoofdstuk 2. Waarden realiseren	145
§1. De advocaat die niet meer naar de rechtbank wou	145
§2. Verschillende categorieën van waarden	145
§3. Waarden operationaliseren	148
§4. Nieuwe waarden een plek geven	152
Hoofdstuk 3. Het opnemen van een publieke taak en verantwoordelijkheid	152
§1. De Orde van Vlaamse Balies komt op voor de rechtsstaat	152
§2. De publieke taak van juristen	153
§3. Rechten realiseren, goede rechtsbedeling, rechtsverwerkelijking	154
§4. Behoeden democratische rechtsstaat	155
§5. Maatschappelijk verantwoord handelen	156
§6. Invulling taak algemeen belang verschilt volgens positie die jurist inneemt	159
Hoofdstuk 4. Vanuit rechtschapenheid en naar waarheid handelen	160
§1. De waarheid over een plofkraak	160
§2. Rechtschapenheid, rechtlijnigheid, oprechtheid, correctheid	161
§3. Goede trouw ruim opvatten	164
§4. Waarheidsliefde	165
Hoofdstuk 5. Een balans tussen rechtlijnigheid en billijkheid	169
§1. Zacht of hard optreden tegen de exploitant van een feestzaal?	169

§2. Rechtlĳnĳgheid als uitgangspunt	170
§3. Billĳkheid, mildheid en mededogen een plaats geven	171
§4. Binnen de kaders van het recht opteren voor zachte rechtstoepassing	174
§5. Buiten de kaders van het recht opteren voor een zachtere rechtstoepassing	177
§6. Billĳkheid, zachtheid en mededogen in de feitelĳke behandeling	178
Hoofdstuk 6. Menselĳke kwaliteiten bij de rechtzoekende bevorderen	180
§1. Vechten tegen windmolens	180
§2. De morele keuze van de rechtzoekende is het uitgangspunt, niet het eindpunt	181
§3. Een kader aanreiken	182
§4. De ontwikkelingsgerichte relatie tussen jurist en rechtzoekende	185
§5. Morele arbeidsverdeling	194
§6. De gevaren van zelfoverschatting, paternalisme en moralisme	198
Hoofdstuk 7. Relaties optimaliseren	199
§1. Een contract met een hart	199
§2. Met een hart voor de relatie	200
§3. Samenwerkend onderhandelen	201
§4. Bewust en duurzaam contracteren	202
§5. Herstel van verstoorde relaties	203
Hoofdstuk 8. Welzijn	205
§1. Kreunen onder een schuldenlast	205
§2. Wat is welzijn?	206
§3. Werk maken van welzijn	207
Hoofdstuk 9. Activisme, idealisme en aspiratiemoraal	210
§1. Advocatenkantoren gaan voor sustainable development goals	210
§2. Aspiratiemoraal en moreel activisme	211
§3. Vergaand en bescheiden engagement	212
Hoofdstuk 10. Een onafhankelĳke positie innemen	216
§1. De strijd tegen de houtzagerĳ	216
§2. Juridische verankering onafhankelĳkheid	217
§3. Bestaansreden onafhankelĳkheid	219
§4. Onafhankelĳkheid en menselĳke kwaliteiten	220
Hoofdstuk 11. Omgaan met spanningsvelden	221
§1. Een gepland weekend aan zee	221
§2. De spanningsvelden van de jurist	223
§3. Omgaan met spanningsvelden	223
Hoofdstuk 12. Rechtvaardigen en communiceren	225
§1. De rechter zwĳgt over zĳn morele beweegredenen	225

<i>Inhoud</i>	9
§2. Morele verantwoording	226
Eindnoten	230
Deel VII. Kwaliteiten ontwikkelen	241
Hoofdstuk 1. Oefening baart kunst	241
Hoofdstuk 2. Intentie	243
Hoofdstuk 3. Inkeer	244
Hoofdstuk 4. Inspanning	247
Hoofdstuk 5. Inspiratie	249
Hoofdstuk 6. Interactie	250
Eindnoten	252
Uitgeleide	255
Dankwoord	259
Bibliografie	261